

909 C. G. F. WREDE – J. V. SNELLMAN 16.II 1868
 HUB, JVS handskriftssamling

Wälborne Herr Senator!

Ödmjukast tackar jag för ärade brevet af 7:de dennes. Herr Senatorns deri uttalade gillande af mina inom länet vidtagne åtgärder, är mig en lättnad under den börda af bekymmer, denna olycksdigra tid medför.

10 De uppgifter om tillståndet i länet jag denna gång har att framhålla, äro tyvärr högst nedslående.

Hjelpansökningars tilltagande och de hemska nödrop som skalla från alla delar af länet, vittna, att allmogens egna tillgångar, den frostskadade säd de skördat, till det mesta är förtärd och att hjälpen härefter måste utdelas i större partier än hvad härintill erfordrats. Med kändedom af länets otillräckliga spanmålsförråd, motser man slutet af denna vinter med största oro. Herr Senatorns ädla bemödanden att under vintern anskaffa länet spanmålsförstärkning, har dock till en del skingrat oron; och hoppas jag med Guds hjälp, att den utlofvade förstärkningen skall förslå till afvärfande af den mest påträngande nöden bland länets befolkning intill öppet vatten.

Länets norra städer kunna ej lofordas för visad barmhertighet mot nödställda likar, synnerligen Gamla Karleby och Jakobstad, der insamlingen för de nödlidande uppgår till en obetydlighet. Trafikanterna i nämnde städer låta icke förmå sig till spanmålsimport under vintern, oaktadt det utlofvade dryga förskottet af 40 mark per matta. Det af Donner gjorda anbudet kan väl icke antagas, då vilkoren äro orimliga och mannen ej torde kunna ställa antaglig säkerhet. I Nikolaistad har man gjort betydliga uppoffringar till nödens lindrande. 30 Speciellt önskar jag framhålla Kommerserådet Wolffs vackra patriotism. Redan till åren kommen och till följe af bruten helsa ärnade Wolff, på läkares inrådan, avsluta sin verksamhet som skeppsredare, men dock i betraktande af nuvarande betryckta förhållanden, låtit beveka sig att ännu under detta fruktansvärda nödår fortsätta sin rörelse hvarigenom tusentals familjer finna utväg till bergning. Under innevarande vinter har han sträckt kölen till 3 stora fartyg och uppköper till obegränsadt belopp skeppsvirke hvaraf ofantliga massor inströmma från de skogrika trakterna inom Wasa och norra delen af Åbo län. Sålunda kan en trafikant, utan egentlig skada för sig sjelf, ofantligt gagna det allmänna.

40 Handlanderna i Nikolaistad äro någorlunda försedda med mjöl, dessutom under vintern låta afhemta sina i södra hamnar infrusna mjöllaster, så någon mjölbrist för denna ort icke borde uppstå. I norra städerna deremot är mjöltillgången högst obetydlig och förutses inom kort total brist deraf. Mjölförsäljningen bedrifves endast i minut till ett pris af 3 mark 50 p^{enni} här i Nikolaistad och 4 mark norrut; Att tillösa sig en hel matta synes icke möjligt för någon bonde. Beundransvärd är den hushållsaktighet, som under närvarande tid iakttages af allmogen; med några marker mjöl lifnär sig hela familjer i dagatal. På denna prisvärda sparsamhet stöder sig mitt hopp att länet med sina, i 50 förhållande till behovet, små resurser skall kunna reda sig till öppet vatten. Hållningen hos den österbottniska delen af länets befolkning kan ej nog lofordas; Ännu förtvifla de icke utan söka manligen bekämpa nöden och utöfva en verkligt rörande hjälpsamhet mot hvarandra, tröstande sig med den fromma tro, att Gud pålaggt dem dessa lidanden för begångna synder. I en del församlingar äro fattigher-

bergen inrättade der ända till 7 a 800 fattiga födes; Andra deremot hafva fördelt sina fattiga på hemmanen att underhållas. Tack vare dessa åtgärder ses tiggare i mindre antal genomströfva landet än de föregående åren. Beklagligen förhåller det sig annorlunda inom Laukkas härad der befolkningen icke visar den kraft som österbottningen, utan fortfar att pjunka och anlita Kronan om hjälp utan att sjelfva vidtaga något till nöden hemmande. Det långa afståndet försvårar öfvervakandet af denna landsort. 24:de dennes afres jag till de österut belägna församlingarne för att söka få fattigvården ställd på bättre fot. En ihållande rheumatism i bröstet har nödgat mig uppskjuta denna af behovet påkallade resa. 10

Såvida kommunernas prisvärda bemödanden att försörja sina fattiga icke skall stranda mot omöjligheten att anskaffa dem föda, måste de bispringas med penninge eller spanmåslån mot annan säkerhet än solidarisk borgen, för hvilken de hafva en oöfvervinnlig fruktan. Jag har derföre i underdånig hemställan, med dagens post, till Kejsrerliga Senaten, föreslagit andra återbetalningsvilkor. Kontrollen öfver åt enskilda beviljade låns riktiga användning torde nogsam komma att handhafvas af Kommunal styrelserna, i hvilkas intresse det är att tillse, det kommunens fattiga få nytta af det vid länet utfästa arbetet. 20

Jag kan ej instämma i Senator Normens åsigt om vägabyggnadsarbetens olämplighet som vinterarbete, synnerligen der de ledas öfver sank, sommartiden såväl för karl som häst, otillgängliga marker; och då vägabyggnader medföra nytta ej allenast för de kommuner genom hvilka de sträckas än och för hela länet, anser jag mig böra fortfarande företrädesvis påyrka dylika arbetens fortsättande framför t. ex. dikning på mindre mossor, hvilka arbeten endast lända några få till gagn.

För öfrigt hyser jag den åsigt att de medel Kronan nu bortskänker till undsättningsarbeten kunde, mot lindriga återbetalningsvilkor, utlånas åt kommunerna. Det afsedda ändamålet, de nödställdas bispringande, skulle sålunda vinnas och Kronan i en bättre lottad framtid utfå sitt. 30

Alla bemödanden att få afsättning på husslöjdartiklar tyckes stranda mot handlandernas obenägenhet att inlåta sig i affärer, som de anse för litet vinstgifvande. Trädartiklar, de hitskickade modellerna icke underhaltiga, tillverkas af allmogen och hållas till salu i slöjdaktiebolagets försäljningslokal, men finna ej köpare. Enligt Herr Senatorns uppmaning har jag speciellt uppmanat handkanden Nordgren att uppköpa nämnde tillverkningar, men utan önskad resultat. Slöjdaktiebolaget uppköper hvad tillgångarne medgifva. Arkitekten Mellgren i Petersburg gör svårigheter vid att uppträda som slöjdbolagets kommissionär derstädes. Tar mig friheten tillsända Mellbergs bref till påseende. 40

Tjenstemännen inom Wasa län äro sinnade hos Styrelsen ansöka ett lån mot en del af lönen som säkerhet, för att sålunda kunna hasta länets nödställda befolkning till hjälp. Anhåller ödmjukast om Herr Senatorns medverkan till planens realisering.

I Kristinestad befintliga vårutsäde är fördeladt på församlingarne inom Pedersöre härad och Kivijärvi socken i Laukkas härad; Af högsta behof vore att till Jyväskylä magasin på vinterföre kunna få omkring 1 500 Tunnor kornutsäde till utdelning åt församlingar inom Laukkas härad, men detta lär tyvärr vara omöjligt. 50

De oerhörda snömassor här dagligen nedfalla försvårar på det högsta mjöltransporteringen från Björneborg. De bönder hvilka varit sysselsatta dermed hafva lidit mycket och nödgats lemna en del af forornapå vägen och tyckas numera icke vilja förnya försöket, hvarom

med dagens post anmälan sker till Finanse Expeditionen.

Med fullkomligaste Högaktning har jag äran framhärda

Wälborne Herr Senatorns
ödmjukaste tjenare
C. G. Wrede

Nikolaistad den 16 Febr. 1868.

10

910 *K. J. HARFF – J. V. SNELLMAN 18.II 1868*
RA, J. V. Snellmans samling

Wasenius telegraferade i går: Att kornet i Petersburg visat sig oanvändbart – att han dock öfverkommit andra partier och deraf medtagit prof till Riga för att där verkställa profning af grobarheten. Han har i går afrest från S:t Petersburg.

20

Vidare telegraferade han, att: »Gute polnische Gerste geliefert circa 3 Wochen aus Wilna, dürfte zu 10 Rubel 50 c zu kaufen sein». och beder om telegrafsvär derå på Riga

Jag har med anledning af detta anbud anmodat Wasenius underrätta mig huruvida H:r Forssberg godkänt varan samt derjemte delgifvit honom att ett utlåtande om denna, offert beror på de meddelanden som om affären ingå ifrån Riga och hwilka med om det snaraste väntas. Så snart desamma kommit mig tillhanda, skall jag hafva äran framlägga dem och utbedja mig vidare ordres.

Ett parti af c:a 10/mille Kuli torr god Råg står för närvarande till 10 R:1 75 c per contant och fritt om bord i S:t Petersburg att köpas hurom jag ej velat underlåta att tillkännagifva

30

Med sann högaktning
Julius Harff

18/2 68

911 *BETÄNKANDE OM JÄRNVÄGEN RIIHIMÄKI-S:T PETERSBURG 19.II 1868*

RA, Statssekretariatets arkiv

40

Den andel, hvarmed Finska Statsverket bör deltaga i kostnaden för jernvägen Riihimäki–S:t Petersburg är beräknad till 20 miljoner mark.

Enligt det lånefördrag, som numera blifvit afslutadt, komme Statsverket att effektivt å lånet erhålla ungefär 16 miljoner mark. Alltså och då å det inhemska jernväglånet finnes en besparing af 285 000 mark, borde till betäckande af ifrågavarande kostnad ännu anskaffas 3 715 000 mark.

50

Men lånets emissionspris, i Frankfurt am Mayn 97 3/4 procent, synes under nuvarande förhållanden i utlandet, då flera lån stå till buds mot en inbetalning af endast 70 å 75 procent och åtnjutande af en effektiv ränta af 7 % och derutöfver, vara så ovanligt högt för ett sex procents lån, att man icke kan obetingadt antaga, att hela lånet skall kunna realiseras. Skulle det inträffa, att Statsverket derå erhåller endast den del, långifvarene fixt öfvertagit och hvilken bör inflyta senast inom 14 månader med ett belopp af 9 500 000 mark, eller att endast någon